

UPRAVLJANJE ELEKTROMOTORNIM POGONIMA

I. međupit - 19.11.2014.

(12 bodova) Dva istosmjerna nezavisno uzbuđena motora spojena su na zajedničku osovinu. Nazivni podaci motora su:

Motor1:
nazivna snaga $P_n = 33 \text{ kW}$
nazivni napon $U_n = 440 \text{ V}$
nazivna struja $I_n = 83 \text{ A}$
nazivna brzina vrtnje $n_n = 1040 \text{ min}^{-1}$
otpor armature $R_a = 0,24 \Omega$

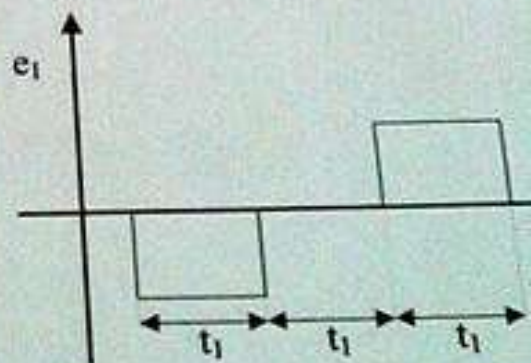
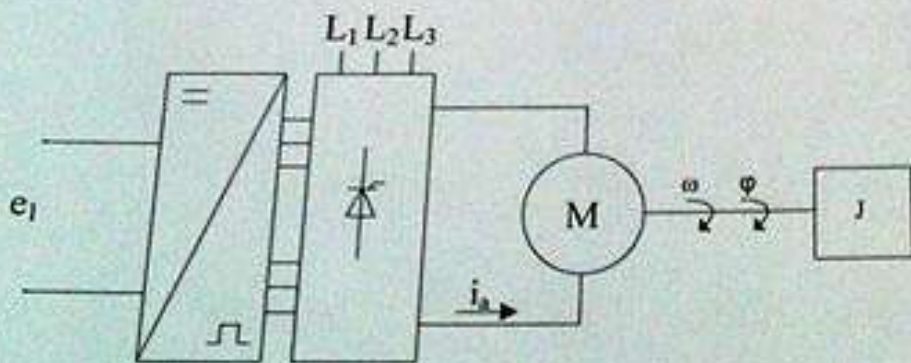
Motor2:
15 114
te ovih nazivna snaga $P_n = 34 \text{ kW}$
oludni nazivni napon $U_n = 440 \text{ V}$
nazivna struja $I_n = 87 \text{ A}$
nazivna brzina vrtnje $n_n = 1060 \text{ min}^{-1}$
otpor armature $R_a = 0,3 \Omega$

Motore rade na pogonu za dizanje i spuštanje tereta koje je ostvareno preko reduktora. Moment trenja reduktora je $M_{tr} = 10 \text{ Nm}$. Moment tereta je potencijalnog karaktera i iznosi $M_t = 400 \text{ Nm}$.

- (5 bodova)** Kojom brzinom će motori dizati teret kada se oba motora priključe na nazivni napon? Koliko je opterećenje pojedinog motora (na osovini) u odnosu na nazivno opterećenje?
- (4 boda)** Na koji napon bi se trebao priključiti motor 2 da svaki motor preuzme pola tereta na osovini?
- (3 boda)** Ako se tok motora 2 smanji za 5% u odnosu na nazivni tok, kojom brzinom će motori dizati teret? Da li je dozvoljen trajni rad pogona u ovoj radnoj točki?

Napomena: Gubici trenja i ventilacije motora se ne zanemaruju!

(6 bodova) Ulazni napon upravljačkog sustava se mijenja prema referentnom signalu e_l prikazanom na slici 1. Vrijeme t_1 dovoljno je veliko da se uspostavi stacionarna brzina vrtnje stroja. Kvalitativno skicirati vremenske odzive struje armature $i_a(t)$, brzine vrtnje $\omega(t)$ i kuta zakreta $\phi(t)$ neopterećenog motora. Uzbuda motora je konstantna i vrijeme pretpostavka da je $T_a < T_m \ll t_1$.

Slika 1 Upravljački sustav i referentna vrijednost napona

3. (10 bodova) Asinkroni kavezni motor i istosmjerni nezavisno uzbuđeni motor spojeni su na istu osovinu. Asinkroni stroj je napajan iz frekvencijskog pretvarača i skalarno upravljani metodom $U/f = \text{konst.}$ u otvorenoj petlji, dok se istosmjerni motor napaja iz četverokvadrantnog čopera čiji je ulaz spojen na $U = 220 \text{ V}$.

Nazivni podaci asinkronog stroja su: $P_n = 15 \text{ kW}$, $f_n = 50 \text{ Hz}$, $U_n = 380 \text{ V}$, $\cos \varphi_n = 0,76$, $n_n = 1460 \text{ min}^{-1}$, a nazivni podaci istosmjernog stroja: $P_n = 13,5 \text{ kW}$, $I_n = 74 \text{ A}$, $U_n = 220 \text{ V}$, $n_n = 1450 \text{ min}^{-1}$, $R_a = 0,2 \Omega$. Moment trenja i ventilacije asinkronog stroja se zanemaruje, a moment trenja i ventilacije istosmjernog stroja je konstantan.

- a) (3 boda) Odrediti brzinu vrtnje pogona ako je asinkronom stroju zadana referentna frekvencija $f_1 = 30 \text{ Hz}$, a istosmjerni stroj je isključen (nije priključen na čoper).
b) (6 bodova) Odrediti brzinu vrtnje pogona ako je asinkronom stroju zadana referentna frekvencija $f_1 = 30 \text{ Hz}$, a čoper napaja istosmjerni stroj naponom $U = -130 \text{ V}$.

✗ (1 bod) Koliki je faktor vođenja u b) dijelu zadatka uz bipolarnu, a koliki uz unipolarnu modulaciju?

✗ (7 bodova) Asinkroni stroj je vektorski upravljani pri čemu se za upravljanje sklopkama pretvarača koristi vektorska modulacija širine impulsa, α i β komponente referentnog vektora napona statora u trenutku t iznose $u_\alpha = 200 \text{ V}$, $u_\beta = -145 \text{ V}$. Odrediti trenutne vrijednosti faznih napona statora u_a , u_b i u_c u tom trenutku. Koliko vremena unutar intervala $T_s = 2 \mu\text{s}$ vodi pojedina sklopka? Skicirati izmjenjivač i na njemu označiti sklopke. Napon istosmjernog međukruga iznosi $U_{dc} = 600 \text{ V}$. Nacrtati valne oblike upravljačkih signala za navedeni slučaj. U kojem sektoru se nalazi referentni vektor napona U_{ref} ?